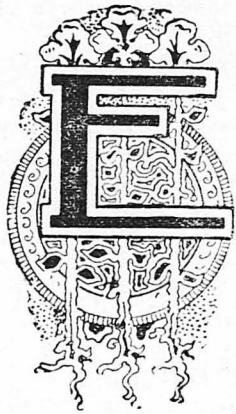

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΠΡΟ ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΕΤΩΝ

(Από τὸ βιβλίον τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ Κ. Σοννίνη)

ΠΙΚΡΙΝΟΥΜΕ τις σημερινές γυναίκες γιατί βιάζουν τὰ χεῖρά τους καὶ τὸ πρόσωπό τους καὶ ἐν γένει θέλουν νὰ συμπληρῶσιν ἢ νὰ διορθώσιν τὴ φύσιν. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶνε ἐλάττωμα τῶν σημερινῶν μόνον γυναικῶν; Ἡ μήπως τὸ «αἰώνιον θῆλυ» ἦταν σ' ὅλες τις ἐποχές τὸ ἴδιον;

Ἄς μὴν πᾶμε σχετικῶς πολὺ μακριά. Ἄς σταθούμε στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, πρὸ ἑκατὸν πενήντα ἀκριβῶς ἐτῶν, κί ἄς δοῦμε τί λέει ἓνας σπουδαῖος Γάλλος περιηγητής, ὁ Κ. Σοννίνη, ὁ ὁποῖος περιηγήθηκε τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1780, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀντιφῶς Βασιλέως Λουδοβίκου 16ου. Στὸ θαυμάσιο λοιπὸν γιὰ τις λεπτομερείες τοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων διτόμο βιβλίον τοῦ, ὁ Σοννίνη γράφει πολλὰ γιὰ τις γυναῖκες τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅπου ἔμεινε τὸ περισσότερο χρόνιον διάστημα, καὶ τις ἐμελέτησε κατὰ βῆθος.

«Καίτοι ἡ περισσότερες Ἑλληνίδες, γράφει ὁ περιηγητής, δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ καταφύγουν στὴν τέχνη, γιὰ νὰ δώσουν στὴν ἐπιδερμίδα τους τὸν χρωματισμὸ καὶ τὴν δροσερότητα, τὴν ὁποία ἔχουν ἀπὸ τὴν ἰδία τὴ φύσιν, ἐν τούτοις ἀναζητοῦν συχνὰ νὰ ἐπαυξήσων τὴν ὡμορφίαν τους μὲ τεχνητὰ μέσα.

» Στὴν ἀρχαία ἐποχή, ἡ Ἑλληνίδες μεταχειρίζοντοσαν ἀσπράδι καὶ κοκκινάδι. Τὸ ἴδιο κάνουν κί ἡ σημερινές στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Γιὰ νὰ φτιάσουν ἀσπράδι, μαζεύουν στὶς ἀκρογιαλιές μερικὰ κατάλευκα κοχύλια κί ἄφου τὰ κοπανίσουν, ρίχνουν στὴ σκῆνη τους ζωμὸ ἀπὸ λεμόνι. Ἐχουν ἔτσι μιὰ ἀβλαβὴ λευκὴ πάστα γιὰ τὸ πρόσωπο.

» Τὸ κοκκινάδι τὸ βράζουν ἡ νησιώτισσες ἀπὸ τοὺς βολβούς ἐνὸς ὠραίου εἴδους ἱριδος, πού σπυλίζει τὰ νησιά τους. Τὸ ἄνθος τῶν φυτῶν αὐτῶν, πού λέγονται ἀγριόκριννα, ἔχει ὠραῖο μενεξεδένιο χρῶμα ἀπ' ἔξω καὶ κίτρινο ἀπὸ μέσα.

***

» Ἴδου τώρα πῶς γίνεται ἡ κατεργασία του. Ἀπὸ τὰ κρεμμύδια τῆς ρίζας τοῦ φυτοῦ βράζουν τὰ ἐξωτερικὰ περιελλήματα καὶ κρατοῦν τὸ ὑπόλοιπο πού βρίσκεται ἀπὸ μέσα καὶ εἶνε κατάλευκο σάν τὸ χιόνι. Τὸ τρυφερὸ αὐτὸ κρεμμύδι, ἀφῶ τὸ πλύνουν, τὸ ἀφίνουν μέσα σὲ καθαρὸ κρῖνο νερὸ νὰ μουσκῆνι ἐπὶ δύο ἡμέρες. Ἐπειτα τὸ ξηραίνουν καὶ τὸ μεταβάλλουν σὲ λεπτότατη σκῆνη, τὴν ὁποία φυλάνε σὲ βάζα ἡ μπουκάλια καλὰ κλεισμένα, γιὰ νὰ τὴ μεταχειριστοῦν ὅταν ἔχουν ἀνάγκη.

» Ὅταν θέλουν νὰ τὴ μεταχειριστοῦν, παίρνουν μιὰ πρέζα καὶ τὴν τρίβουν ἀπαλά μὲ τὴν παλάμη τους πάνω στὰ μάγουλά τους γιὰ μερικὰ λεπτά. Ἡ πούδρα αὐτὴ κάνει κατακόκκινα τὰ μάγουλα, γιατί ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ προκαλῆ ἓνα δροσερώτατο κοκκίνισμα. Τὸ περίεργον μάλιστα εἶνε, ὅτι τὸ κοκκινάδι αὐτὸ διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ τίποτα δὲν μπορεί νὰ τὸ ἐξαιλίῃ, οὔτε τὸ πιὸ δυνατὸ σαποῦνισμα.

» Εἶχα κατ' ἀρχὰς πιστέψει, ὅτι ἡ ἄσπρη αὐτὴ πούδρα, ἡ ὁποία ἔκανε τὰ πρόσωπα νὰ... κοκκινίσουν, μπαίνοντας στους πόρους τοῦ προσώπου, θὰ ἐξέλαπτε τὴν ἐπιδερμίδα καὶ θὰ τὴν ἔσπαζε. Ἀλλὰ βεβαιώθηκα, ὅχι χωρὶς ἐκπληξί, ὅτι δὲν εἶχε κακὰ ἀποτελέσματα. Ἐξήγησα τὸ πρόσωπο γυναικῶν ἡλικιωμένων, ἡ ὁποῖες ἀπὸ τὰ νεῖδα τους ἔχουν μεταχειριστοῦν αὐτὸ τὸ φ τ ι α σ ἰ δ ι, καὶ εἶδα ὅτι τὸ δερμα τους δὲν εἶχε καθόλου βλαφετεῖ. Ἄντιθέτως, εἶχε διατηρηθεῖ ἓνα λουστρὸ, τὸ ὁποῖο δὲν μπορεί ν' ἀποδοθῆ παρά στὴν κοχλὶ αὐτῆς.

Ἡ σημερινές γυναῖκες ἄς ἀναζητήσων στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου τὸ θαυματουργὸ αὐτὸ ἀγριόκριννο κί ἄς ἀρχίσουν νὰ μεταχειρίζωνται τὴν ἀθά του πούδρα, ἀποφεύγοντας

ἔτσι τὰ ποικιλώνυμα καὶ ποικιλόχρωμα ἐξωπαϊκὰ δηλητήρια, τὰ ὁποῖα ἀκριβοπληρώνουν γιὰ νὰ τοὺς καταστρέφουν τὰ πρόσωπα.

***

Κατὼν ὁ Σοννίνη ἀναφέρει μιὰ ἄλλη συνήθεια τῶν γυναικῶν τοῦ Αἰγαίου. Ἀπὸ τὴν πρώτη Μαγτίου δηλαδὴ ὡς τὸ Πάσχα, ἡ νησιώτισσες περνοῦσαν στὸ δάχτυλό τους μιὰ κλωστή μεταξωτὴ — τὸν «Μάρτη» — γιὰ νὰ μὴ μαυρίσουν ἀπὸ τὸν ἥλιο. Τὴ νύχτα δὲ τοῦ Πάσχα, ὅταν γυρίζαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἤθελαν φωτιὰ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τους κί ἔκωναν τοὺς «Μάρτηδες», προσφέροντας προσευχὰς γιὰ τὴν ὑγεία τους.

Ἐπίσης στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ἡ γυναῖκες εἶχαν τὴ μανιὰ νὰ μασσοῦν μαστίχα, γιὰ νὰ διατηροῦνται γερά καὶ λευκὰ τὰ δόντια τους. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μαστίχα τῆς Χίου ἦταν ἀκριβὴ, ἡ φτωχότερες νησιώτισσες μεταχειρίζοντοσαν ἄλλο εἶδος μαστίχας, πού βγαίνει ἀπὸ κάτι ἀγριοχόρταρα στὴ Μίλο καὶ στὴν Κίωλο. Τὸ φυτὸ αὐτὸ ὀνομάζεται «ἀγκάθι τῆς μαστίχας» καὶ βγάζει ἓνα ὑγρὸ πού μοιάζει μὲ τὴ μαστίχα τῆς Χίου, χωρὶς νάχη τὴν ὠραία γεύσι ἐκείνης. Μαζεύεται ἰδὲ μὲ δυσκολία, γιὰ τὸ ἀγκάθι κεντοῦν τὰ χεῖρα φοβερά. Ἀλλὰ μπροστὰ στὰ κάλλη τ' εἶν' ὁ πόσος;

***

Ἄς ἔσθουμε τώρα καὶ στὸ κεφάλαιο τῆς ἡθικῆς. Ὁ Σοννίνη μὲ ἐπιμονὴ ὑποστηρίζει ὅτι εἶνε ψεύτικες ἡ κατηγορίες, τις ὁποῖες ἐπιτολῶς ἀπέδωσαν στὶς γυναῖκες μερικῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου, καὶ βεβαιώνει ὅτι τὴν ἐποχὴ πού ἐπισκέφθη τὰ νησιά, ἡ γυναῖκες ἦσαν ἡθικῆς κί ἔδειχταν μάλιστα μεγάλῃ ταπεινότητι καὶ νοικοκυροσύνη.

Ἡ κυριώτερη ἀσχολία τῶν γυναικῶν τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, ἦταν νὰ γυθῶν βαμμάτι.

Κί αὐτὲς ἡ Χιώτισσες, ἡ περισσότερον πολιτισμένες γυναῖκες τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου, ἦσαν ἡδωτότατες. Ἡ ἐλευθερία τους πρὸς τοὺς ξένους προερχόταν ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ εὐγένειά τους, μὲ τὴν ὁποία προσπαθοῦσαν νὰ περικουθηθοῦν κάθε ἔννο.

Μιὰ ἀπὸ τις κυριώτερες ἀσχολίες τῶν γυναικῶν τῆς Χίου, ἦταν ἡ παραγωγή μετάξης. Ἐκεῖνο πού ἀσπῆμιζε τις Χιώτισσες, ἦταν ἡ ἐνθιμία τους, ἡ ὁποία ἐστερεῖτο ἐντελῶς γούστον. Τὰ φορέματά τους ἦσαν πολὺ ἀγαλιόθητα κί ὅσο περισσότερο προσπαθοῦσαν νὰ παρουσιάξωνται λουσαρισμένες, τόσο κομικώτερον ἔκαναν τὴν εμφάνισί τους... Ἐτσι, ἐνὸ ἡ φύσιν τοὺς ἔχει δώσει ὠραία σῶματα, παρουσιάζοντο σάν νὰ ἦσαν τυλεγμένες μέσα σὲ σακιά. Τὸ κεφάλι τους καταντοῦσε σωστὴ καρικατούρα, μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἔδεναν τὰ μαλλιά τους, τὰ δὲ παπούτσια τους ἦσαν κομικὰ στὸ σχῆμα κί ἐνοχλητικὰ στὸ περπατῆμα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΑΣ

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Οἱ περισσότεροι καὶ διασημότεροι ἀπὸ τοὺς περιηγητὰς πού ἐπεξεύρησαν ἐσὶ παλαιότερα χρόνια τὴν ἐξερεύνησι τῆς Ἀφρικῆς, βροῖχαν οἰκτρὸ τέλος καὶ κατὰ κανόνα σχεδὸν ἐξαφανίστηκαν.

Ὁ πρῶτος πού οὐρανοκινδύνεσε νὰ εἰσφορῆσει μετὰ τῶν ἀγρίων λαῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἦταν ὁ Γάλλος Πιέτρος Λικὰ, ὁ ὁποῖος δὲν ξαναγύρισε ποτὲ πεῖα στὴν πατρίδα του, καταφαγοθεῖς ἴσως ἀπὸ τοὺς ἀγρίους.

Ἐπίσης ὁ Ἀγγλὸς ταγματάρχης 'Λουλον, ὁ ὁποῖος ἔμεινε ἐπὶ τὴν πατρίδα του στὸ 1791 γιὰ νὰ ἐξερευνησῆ τὰ ἐνδότερα τῆς Μαύρης Ἡπείρου, χάθηκε μυστηριωδῶς.

Ὁ διάσημος γεωγράφος Μοῦγκο Πιάγκ, ὁ ὁποῖος ἐπέστρεψε σὸς ἀπὸ τὸ πρῶτον τοῦ ἐξερευνητικῶ ταξιδίου στὴν Ἀφρικὴ, ὅταν ξαναπῆγε ἀργότερα γιὰ τὸν ἴδιον σκοπὸ σ' αὐτὴ, δολοφονήθηκε ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς.

Ὁ Βοεντζέν, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ ἐξερευνησῆ τὴν Ἀφρικὴ, γιὰ ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς, ἐσφάγη ἀπὸ τοὺς ὀδηγοὺς του.

Ὁ ἔξερευνητὴς Βικιὰρ πέθανε στὸ Κάιρο ἀπὸ ἀτονία τῆς καρδιάς του.

Ὁ περιηγητὴς Δελύχαν πέθανε ἀπὸ κίτρινο πυρετὸ στὴ Νιγηρίαν.

Ὁ ταγματάρχης Λάγκ ξανατώθηκε ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς.

Ὁ ἔξερευνητὴς Οὐδνεῦ πέθανε ἀπὸ τέτανο στὸ Σουδάν.

Ὁ Λάνδερ δολοφονήθηκε στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος.

Νησιώτισσα. (Απὸ τὸ «Tour de Monde»)